

ORION najstariji
indoeuropski kalendar

ORION
najstariji
indoeuropski
kalendar

TURISTIČKA ZAJEDNICA
GRADA VINKOVACA

VINKOVCI - CROATIA, 45°17'15.28"N, 18°48'10.63"E

Desna je obala Dunava u Istočnoj Hrvatskoj, na početku trećeg tisućljeća prije Krista, bila naseljena populacijom Vučedolske kulture. To je vrijeme sumerskoga perioda u Mezopotamiji, Staroga kraljevstva u Egiptu i rane Troje. Dakle, u tom je periodu nastao najstariji indoeuropski kalendar danas poznat kao „Orion“.

Cjelokupni je raspon ukrasa na vučedolskim posudama zasnovan na Suncu i astralnom simbolizmu te Veneri i Marsu. Urezani pak ukras na posudi, koja je pronađena na Vučedolskom sloju u Vinkovcima i čiji je nastanak datiran prije 2600. godine pr. Kr., prikazuje najpotpuniji indoeuropski kalendar koji je zasnovan na astralnom simbolizmu s relevantnim zvijezdama za sva četiri godišnja doba. Iako je nastao u isto vrijeme kada i sumerski i egipatski kalendar ne predstavlja njihovu repliku jer je utemeljen na sjevernoj 45. paraleli. Klimatski uvjeti koji odgovaraju toj zemljopisnoj širini imaju kao posljedicu četiri godišnja doba.

Zvijezda koja simboliziraju pojedina godišnja doba prikazana su u trenutku sumraka kao prva obilježja na večernjem nebu (Orion, Plejade, Blizanci, Ribe, Kasiopeja, Labud). Uobičajeni prikaz Sunca, bez ijednog prikaza Mjeseca, potvrđuje potpunu odsutnost lunarnoga simbolizma što je upravo indoeuropska karakteristika.

U Vučedolskoj je kulturi godina započinjala proljetnim ekvinocijem, kada je Sunce simbolično stupalo na mjesto najvažnijega zimskoga zvijezda - Orion. Odnosno, te se noći Orionov pojas (tri zvijezde) nakratko pojavio po posljednji put na zimskom nebu nestajući na nekoliko mjeseci. Tu podudarnost, nestajanje Orion na proljetni ekvinocij, koja se danas zbog izmijenjene precesije javlja 50 dana kasnije, zabilježili su stanovnici Vučedolske kulture. Ona im je pomogla pri određivanju prvoga dana u njihovoj godini sa stvarnim brojem dana godišnje revolucije Zemlje oko Sunca.

Arheolozi su ovu posudu pronašli 21.03.1978. godine na lokaciji današnjega hotela „Slavonija“. Dvadeset godina kasnije, utvrđeno je da urezani ukrasi prikazuju zvijezda koja dominiraju noćnim nebom iznad Vinkovaca i to:

1. Proljeće: Orion i Sunce
2. Ljeto: Plejade, Kasiopeja i Labud
3. Jesen: Plejade, Blizanci i Ribe/Pegaz
4. Zima: Plejade, Blizanci, Ribe/Pegaz, Kasiopeja i dominantno zimsko zvijezde Orion

Prema profesoru Aleksandru Durmanu, koji je vodio tadašnja iskapanja, današnji prikaz posude Orion na pješačkoj zoni u središtu Vinkovaca ima simboličko značenje:

„Ovdje, u središtu Vinkovaca, najstarijega europskoga grada, zajedno stoje simboli svemira, vremena i civilizacije:

1. zgrada gimnazije Matije Antuna Reljkovića točno iza nas, predstavlja znanje,
2. suprotno, ispred nas zgrada je Gradskoga muzeja Vinkovci koja označava tradiciju,
3. desno, crkva sv. Euzebija i Poliona simbolizira vječnost,
4. lijevo, najvažnija gradska prometnica Ulica bana J. Jelačića, označava život.

Vinkovčani imaju razlog biti ponosni na prapovijest i povijest svoga grada i svoj Bosut – europski Eufrat i Nil – na čijem je desnom zavoju, nicala i razvijala se europska civilizacija!“

TURISTIČKA ZAJEDNICA
GRADA VINKOVACA

ORION najstariji
indoeuropski kalendar

Izdavač:
Turistička zajednica grada Vinkovaca
Trg bana Josipa Šokčevića 4
32 100 Vinkovci

Tel/fax: +385 32 334 653.
www.tz-vinkovci.hr
e-mail: info@tz-vinkovci.hr

Urednik:
Martina Matković, dipl.oec.

Tekst:
prof.dr. Aleksandar Durman

Fotografije:
Darko Puharić

Grafička priprema:
Design studio D, Vinkovci

ZIMA JESEN LIETO PROLJEĆE

Samu posudu "Orion" možete vidjeti u Gradskom muzeju Vinkovci gdje će Vam djelatnici muzeja pružiti pregršt zanimljivih podataka iz bogate vinkovačke prošlosti. Radno vrijeme muzeja i cjenik provjerite na www.muzejvk.hr.